

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник матеріалів

VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів

28 жовтня 2025 року

Львів 2025

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 28 жовтня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 382 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук

Ігор КОВАЛЬ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент

Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент

Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент

Тетяна ПУНДИК

Технічне оформлення: **Андрій БАБИЧ**

Збірник укладено за матеріалами VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 28 жовтня 2025 року.

Матеріали друкуються українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

- Секція 1. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.
- Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури.
- Секція 4. Соціально-психологічні чинники культуротворення. Соціокультурний вимір науки. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.
- Секція 5. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Гендерна чутливість у культурі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

5. TrueUA.Info. День українського кіно: 5 стрічок із престижними відзнаками, які вразили світ [Електронний ресурс]. — URL: <https://trueua.info/news/den-ukrayinskoho-kino-5-strichok-iz-prestyzhnymy-vidznakamy-yaki-vrazyly-svit>

УДК 008:316.7

МОЛОДЬ І УСПІХ У ХХІ СТОЛІТТІ: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Катерина ДМИТРИШИН

Науковий керівник – Галина ХЛИПАВКА, доцент кафедри українознавства та

міжкультурної комунікації, кандидат педагогічних наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Повномасштабна війна в Україні радикально змінює ціннісні орієнтири молодого покоління. Для української молоді успіх перестав вимірюватися суто матеріальними здобутками чи особистою кар'єрою. Формується нове бачення успішності як служіння спільноті, стійкості духу та вірності своїй культурі. Ці тенденції – волонтерство, патріотизм, ментальна стійкість, громадянська активність та збереження ідентичності – свідчать про переосмислення духовних засад буття. Як наголошує І. Бондар-Терещенко, «у часи війни культура стає духовним фронтом нації» [1, с. 12].

Сучасні дослідження підтверджують, що війна змінила уявлення молоді про пріоритети життя: «замість прагнення до матеріального добробуту на перший план виходять моральні принципи, автентичність і стійкість» [2, с. 41]. Поняття успіху набуває гуманістичного змісту — це вже не соціальний статус, а здатність залишатися людиною. У цьому контексті доречно згадати концепцію «екзистенційного успіху» (В. Франкл), яку нині переосмислюють українські культурологи як «успіх духовної зрілості».

Патріотизм і відданість Батьківщині стали головними ознаками соціальної зрілості молоді. Як зазначає С. Квіт, «у час війни молодь не споживає державу, а співворює її» [3]. Самореалізація через військову службу, волонтерство чи громадянську активність сприймається як справжній успіх, адже вона виявляє духовну стійкість і готовність служити добру.

За даними Українського інституту соціальних досліджень ім. О. Яременка, у 2023 році понад третина молодих українців брала участь у волонтерських ініціативах [4]. Як зазначає Н. Корнієнко, волонтерство — це «нова форма культури добра, у якій реалізується потреба бути частиною спільного блага» [5, с. 54].

Наприклад, студентка Київського університету Софія Черниш разом з одногрупниками організувала благодійний ярмарок, на якому зібрали 120 000 грн для закупівлі турнікетів. Подібні ініціативи вже стали частиною молодіжної культури допомоги.

У ХХІ столітті, особливо в умовах війни, успішна людина — це та, що зберігає внутрішню рівновагу й допомагає іншим. Як підкреслює Л. Снігирьова, «попри травми війни, молодь не замикається в собі, а шукає нові сенси через допомогу іншим» [6, с. 19].

У Харківському політехнічному інституті молодь створила «психологічний штаб підтримки», де студенти-психологи проводять безкоштовні зустрічі для тих, хто пережив окупацію або втрату близьких. Це свідчить про формування у молоді психологічної пружності (resilience) та зрілого ставлення до ментального здоров'я, що є новим компонентом успішності у сучасній культурі.

Освіта під час війни набуває нового значення — вона стає не просто інструментом кар'єри, а формою опору. Як стверджує О. Донченко, «самоосвіта у кризові періоди — це форма духовного спротиву, що зміцнює людину і спільноту» [7, с. 33].

Так, учасники ініціативи Repair Together зводили нові дахи в селах Київщини й Чернігівщини, а команда Львівської політехніки розробила прототип модульного житла для переселенців — приклади практичного втілення гуманізму. Молодіжні ініціативи, такі як «Repair Together» чи «Будуємо Україну» разом, поєднують навчання, працю та допомогу ближнім.

Молодіжний активізм у час війни стає вираженням етики дії. За спостереженнями Є. Головахи, «молодь України переходить до постіндивідуалістичного етапу свідомості, де важливішими за власні інтереси стають взаємодія та спільне благо» [8, с. 10].

У 2023 році студенти Києво-Могилянської академії вийшли на мирну акцію за університетську автономію, а молоді журналісти започаткували онлайн-проект «Голоси спротиву», що документує історії ровесників на фронті й у тилу. Такий підхід створює нову модель лідерства — морального, відповідального, відкритого до діалогу.

Як зазначає І. Бондар-Терещенко, «у час війни культура — це духовна зброя, що рятує народ від розчинення» [1, с. 14]. Показовим став колядницький тур молоді зі Львова до звільненого Херсона: виконуючи колядки в шпиталях, волонтери несли людям відчуття єдності та надії. Молодь бере активну участь у культурному спротиві: від колядницьких турів до створення інформаційних кампаній і мистецьких акцій. Підтримка української мови, музики, літератури та мистецтва сприймається як важливий вимір успіху — духовного, культурного й національного.

Переосмислення поняття успіху українською молоддю є свідченням зрілості нації. Успіх стає не матеріальним, а екзистенційним явищем: це здатність діяти на благо, залишатися людиною, зберігати віру, культуру та єдність. Така переоцінка є проявом культури людського духу — тієї внутрішньої сили, яка дозволяє вистояти та створити майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар-Терещенко І. Культура як духовний фронт України. – Харків: Фоліо, 2023.
2. Бойко І. Духовні цінності української молоді в умовах соціальних потрясінь. // Філософські обрії. – 2022. – № 2. – С. 38–44.
3. Головаха Є. Цінності солідарності як чинник розвитку українського суспільства. // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2022. – № 3. – С. 7–15.
4. Донченко О. Самоосвіта в умовах війни як стратегія духовного розвитку. // Освіта і суспільство. – 2023. – № 4. – С. 31–35.
5. Квіт С. Громадянська зрілість і культура відповідальності. – Львів: Український католицький університет, 2023.
6. Корнієнко Н. Волонтерство як феномен культури добра. // Гуманітарний вісник. – 2023. – № 1. – С. 50–56.
7. Снігірьова Л. Молодь у часи війни: виклики та духовні орієнтири. – Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2023.
8. Український інститут соціальних досліджень ім. О. Яременка. Молодь і війна: соціальні тенденції 2023 року. – Київ, 2023.

УДК 94:323.272(477)«2004»/«2013»

РЕВОЛЮЦІЇ ЯК КАТАЛІЗАТОРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ УКРАЇНЦІВ (2004–2014 РР.)

Каріна БУРА

*Науковий керівник – Ярослав СЕКО, доцент
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства,*

кандидат історичних наук

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

Проблема формування національної свідомості українців у контексті революційних подій початку ХХІ століття набуває особливої актуальності в умовах сучасного протистояння з російською агресією. Помаранчева революція 2004 року та Революція Гідності 2013–2014 років стали переломними віхами в процесі українського націотворення, що потребує